Region Stockholm

18

Yttrande över motion 2018:11 av Dag Larsson med flera (S) om snabbspår för äldre på länets akutmottagningar

HSN 2018-1696

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Planeringsenhet
Eva Lestner
Holger Stalberg

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-02-01

HSN 2018-1696

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Yttrande över motion 2018:11 av Dag Larsson med flera (S) om snabbspår för äldre på länets akutmottagningar

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion 2018:11 av Dag Larsson med flera (S) om snabbspår för äldre på akutmottagningar. I motionen föreslås att snabbspår för äldre införs på samtliga akutmottagningar likt Silverstigen på Norrtälje sjukhus eller pilotprojektet på Karolinska Huddinge.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2018:11 av Dag Larsson med flera (S)

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i seniorvårdsberedningen

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till regionstyrelsen överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
I motionen av Dag Larsson med flera (S) föreslås att hälso- och sjukvårdsnämnden får i uppdrag att införa snabbspår för äldre på samtliga

akutmottagningar så som gjorts på Norrtälje sjukhus med Silverstigen eller som det pilotprojekt som genomförs på Karolinska Huddinge.

Silverstigen på Norrtälje sjukhus
Bakgrunden till projekt *Silverstigen* är att Norrtälje kommun har en högre andel äldre än övriga länet, 25 procent är över 65 år jämfört med övriga länet som har 15 procent äldre. Norrtälje har dessutom höga ohälsotal och en stor andel sköra äldre med omvårdnadsbehov. *Silverstigen* är en verksamhetsnära idé som utvecklats på Norrtälje sjukhus akutmottagning.

Övergripande syfte:
- Öka omvårdnadskvaliteten under tiden på akuten.
- Bidra till kortare door-to-door-tider för sköra äldre.
- Införa strukturerad tillsyn i syfte att reducera uppkomst av trycksår, intorkning, oro och ångest.
- Ge medarbetarna på akuten verktyg och förutsättningar att bibehålla en hög omvårdnadskvalitet även under belastningstoppar.

Mål:
- Skapa en strukturerad omvårdnad.
- Snabbare identifiera omvårdnadsbehov och upprätta omvårdnadsplan.
- Prioriterad kö till läkare inom sin triagekategori.
- Prioriterad transport av patienter till avdelning.

Resultat
- Större medvetenhet om sköra äldre.
- Bidrar till bättre door-to-door tider.
- Patientsäkerhet.
- Medarbetarna känner stolthet över sin arbetsplats.

I december 2018 infördes också möjlighet för sjuksköterskeledd direktinläggning från akutmottagningen till geriatriken. Akutsjuksköterskan identifierar patient som är lämplig för direktinläggning till geriatriken. Geriatrikbakjouren kontaktas och utifrån akutsjuksköterskans rapport om patienten görs en bedömning om direktinläggning är lämpligt. I bedömningen beaktas bland annat patientens status och beläggningsgrad.

Karolinska Huddinge
Karolinska Huddinge arbetar med implementering av *Clinical frailty scale* på akutmottagningen, vilket är ett internationellt bedömningsverktyg

avseende vårdbehov. Målet är att snabbt identifiera den äldre sköra patienten så att patienten får sina behov tillgodosedda under vistelsetiden på akutmottagningen samt snabbare kan få en vårdplats inom Tema åldrande. Patienterna identifieras bland annat genom en utredning som omfattar blodprov, venös blodgas och kapillärt CRP. Om värdena är inom rimlig gräns så kan den sköre äldre patienten få komma direkt till avdelning efter samtal med jour på Tema åldrande. Patienten behöver då inte vänta på läkarbedömning eller annan åtgärd utan denna bedömning görs på avdelningen.

Övriga akutmottagningar

Karolinska Solna
Intensivakuten har med sitt högspecialiserade akutuppdrag inte något särskilt omhändertagande för äldre.

Danderyds sjukhus
Danderyds sjukhus har inspirerats av *Silverstigen* och har startat *Silverspåret* för att identifiera och ge den akut sökande äldre patienten med stort omvårdnadsbehov en snabbare väg till läkarbedömning samt korrekt omhändertagande enligt särskilt flöde. Knappt hälften av patienterna på akutmottagningen är över 65 år.

Danderyds sjukhus planerar att starta en akut dagvårdsavdelning i syfte att erbjuda en mer anpassad miljö för den sköra patienten i behov av utvidgad provtagning eller observation. Inom 24 timmar ska patienten ha bedömts och stabiliserats så att den kan gå till en geriatrisk klinik. I annat fall läggs patienten in på akutsjukhuset.

Södersjukhuset
På Södersjukhuset pågår arbetet inför inflyttning till nya lokaler i juni 2020. Projektet ”Effektivt omhändertagande” pågår med syfte att förbättra flödet och omhändertagandet på akutmottagningen. Andelen läkare med specialiteten akutläkare ökar och målsättningen är att alla läkare på akuten ska ha specialiteten akutläkare och vara kopplade till akuten. Detta bedöms vara väsentligt för att få en bra verksamhetsutveckling. En viktig del för att få till kortare door-to-door-tider på akuten är att öka tillgången på vårdplatser.

Distriktsköterska tjänstgör på akutmottagningen dag och kväll för kontakt med geriatriken och primärkommunerna.

Capio S:t Görans sjukhus
På Capio S:t Görans akutmottagning var 2017 37 procent av de sökande över 65 år och 16 procent över 80 år. Patientgruppen 80 år och äldre har något kortare väntetid till första läkarbedömning men en längre total vistelsetid på akutmottagningen i jämförelse med övriga åldersgrupper.

På akutmottagningen finns ett arbetssätt med tydliga bedömningssteg för att identifiera patienternas olika behov. Arbetssättet är också kopplat till beslutsstödet. Vårdtyngds- och resursmätning sker redan vid triagering. Omvårdnadsrond sker en gång per timme där även fallrisk och smärta bedöms.

Capio S:t Görans sjukhus har bra samverkan med närliggande geriatriska kliniken och har möjlighet till direktinläggning från akutmottagningen.

Södertälje sjukhus
Silverexpressen är sedan i höstas ett geriatriskt snabbspår på akutmottagningen i Södertälje för att kunna ta hand om de mest sköra patienterna snabbare och bättre. Även Södertälje sjukhus har inspirerats av Norrtälje sjukhus och *Silverexpressen* har utvecklats i samverkan med geriatriker på sjukhuset.

En patient över 80 år ska triageras snarast och då bestäms det om patienten ska ingå. Patienten bedöms enligt Modifierad Geriatrisk Riskprofil, M-GRP. Målet är att patienten ska handläggas så fort det går och vistelsetiden på akuten ska inte överstiga fyra timmar.

En läkare och sjuksköterska utses som ansvariga och ska skyndsamt bedöma patienten vidare och överväga direktinläggning på geriatriken. Alla patienter som ingår i Silverexpressen ska bland annat omfattas av följande: omvårdnadsbedömning, blodprover, fallriskbedömning och nutritionsstatus.

Södertälje sjukhus bedömer att *Silverexpressen* har givit den äldre sjuka patienten ett snabbare och bättre omhändertagande.

Övriga faktorer som påverkar väntetiden för äldre på akutmottagning
Akutmottagningarna bedömer att många äldre som kommer till akutsjukhuset skulle ha kunnat få ett bra, eller till och med bättre, omhändertagande om de istället hade kunnat få sitt vårdbehov, eller som det oftast är omvårdnadsbehov, tillgodosett i hemmet eller på äldreboendet.

En bidragande faktor till långa väntetider är att äldre i behov av sjukresa till annan vårdinrättning, som till exempel geriatrisk klinik, kan få vänta längre på transport då den inte bedöms som akut.

Väntetiderna för de patienter som är i behov av vård på akutsjukhusets vårdavdelning påverkas av bristen på vårdplatser samt att de har ett stort antal patienter som väntar på geriatrisk vårdplats eller kommunal omsorg. Sedan mitten av november finns i länet en ny utskrivningsprocess utifrån lagen om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård. Intention med lagen och utskrivningsprocessen är att patienter som är utskrivningsklara ska få möjlighet att bli utskrivna från slutenvården så snart som möjligt.

Det pågår arbete med att förbättra både direktintag från hemmet och, i de fall patienten kommer in via akuten, samordning mellan akuten och geriatriken.

Nedan redovisas andelen sökande som är 80 år eller äldre på respektive akutmottagning samt andel inlagda respektive icke inlagda av totala antalet sökanden.

Andel sökande 80 år eller äldre av totala antalet sökande på respektive akutmottagning, 2018

Vårdform	DS	CStG	SöS	K So	K Hu	NTS	STS
Andel	20%	16%	17%	11%	11%	16%	15%

Andel 80 år eller äldre av alla inlagda/icke inlagda patienter på respektive akutmottagning, 2018

Vårdform	DS	CStG	SöS	K So	K Hu	NTS	STS
Inlagd	30%	30%	28%	16%	22%	33%	28%
Ej inlagd	15%	11%	13%	8%	8%	12%	11%

Omställningsavtalen med akutsjukhusen
I omställningsavtalen med akutsjukhusen ingår målrelaterad ersättning avseende uppfyllelse av tillgänglighet på akutmottagningen.

Nedan redovisas uppfyllelse av tillgänglighet på akutmottagning åren 2015 – 2018 samt vistelsetid för patienter över 80 år fördelat på högst 4 timmar respektive högst 8 timmar.

Akutmottagning, andel med vistelsetid högst 4 timmar, patienter 80 år eller äldre

	SLL-snitt	Capio S:t Görans sjukhus	Danderyds sjukhus	Södersjuk-huset	Karolinska Huddinge	Karolinska Solna	Södertälje sjukhus	Norrtälje sjukhus
2015	50	70	47	37	36	39	69	79
2016	47	69	45	32	28	37	63	80
2017	45	71	42	25	26	35	60	78
2018	41	63	34	22	28	35	50	74

Akutmottagning, andel med vistelsetid högst 8 timmar, patienter 80 år eller äldre

	SLL-snitt	Capio S:t Görans sjukhus	Danderyds sjukhus	Södersjuk-huset	Karolinska Huddinge	Karolinska Solna	Södertälje sjukhus	Norrtälje sjukhus
2015	90	99	91	84	81	83	99	99
2016	88	99	89	81	76	82	98	99
2017	85	99	86	72	75	80	97	99
2018	81	97	79	67	70	76	93	99

Överväganden

Omhändertagande av äldre ska ske skyndsamt och på ett sätt som minimerar risk för försämring eller komplikationer. I många fall omhändertas äldre i behov av vård bäst i hemmet eller på äldreboendet. Inom länet pågår många utvecklingsinitiativ för att förbättra omhändertagandet av äldre patienter som har behov av sjukhusens resurser.

Vid samtliga akutmottagningar i länet finns olika arbetssätt och projekt som syftar till att förbättra omhändertagande av de sköra äldre och förkorta door-to-door-tiden. Flera av dessa arbetssätt och projekt är direkt inspirerade av den verksamhetsnära modell som utvecklats vid Norrtälje sjukhus. Dock har modellerna anpassats till respektive akutmottagnings särskilda uppdrag och förutsättningar. Möjligheten till gott omhändertagande av sköra äldre samt door-to-door-tider är också avhängigt av andra faktorer som tillgång till personal och vårdplatser, både på akutsjukhusen och inom geriatriken.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget förväntas inte ha några ekonomiska effekter.

Konsekvenser för patientsäkerhet
På akutmottagningar i länet pågår olika projekt för att förbättra omhändertagande av de sköra äldre på akuten och förkorta door-to-door-tiden vilket förväntas förbättra patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Förslaget förväntas inte ha några negativa konsekvenser för jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser
Förslaget förväntas inte ha några miljökonsekvenser.

Administrativa konsekvenser
Förslaget förväntas inte ha några administrativa konsekvenser.

Margareta Tufvesson
Tf. hälso- och sjukvårdsdirektör

Eva Bring
Tf. avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Regionstyrelsen

Godkänd av Margareta Tufvesson, 2019-02-01

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Ankom
Stockholms läns landsting
2018 -02- 13
Dnr LS2018-0273

MOTION

2018-02-13

2018:11

Motion om snabbspår för äldre på länets akutmottagningar

Situationen på länets akutsjukhus i Stockholm är idag mycket ansträngd till följd av en ökad platsbrist och ett allt större tryck på akutmottagningarna. I januari var över 668 vårdplatser stängda eftersom personal saknas för att bemanna platserna, det motsvarar ett helt sjukhus. Beläggningsgraden på länets akutsjukhus ligger omkring 104 procent, när den skulle behöva komma ner till cirka 85 procent för att skapa rimliga arbetsförhållanden och en patientsäker vård.

Den stora platsbristen gör att köerna på akutmottagningarna växer när patienter inte kan komma vidare till rätt vårdavdelning. Äldre, sjuka patienter som behöver läggas in på sjukhuset tvingas istället vänta i timtal på en brits i korridoren på akuten, eller i värsta fall ute i sjukhusets kalla kulvert. Det är inte patientsäkert och har lett till skarp kritik från IVO under hösten. Under 2016 tvingades över hälften av alla patienter över 80 år att vänta mer än fyra timmar på akuten. Nu krävs fler insatser för att korta köerna på Stockholms akutmottagningar.

Sjuka äldre är en särskilt utsatt patientgrupp som inte ska vara hänvisad till långa väntetider på akuten för att få rätt vård. Norrtälje sjukhus har landets kortaste väntetider för äldre. Där finns ett så kallat snabbspår för denna patientgrupp som kallas Silverstigen, som innebär att de äldre prioriteras för att snabbt få träffa läkare och annan personal för bedömning, provtagningar och röntgen.

Sedan november 2017 finns även ett snabbspår för äldre multisjuka på Karolinska Universitetssjukhuset i Huddinge, som tidigare haft de längsta väntetiderna för äldre i hela landet. Där har man startat ett pilotprojekt för att korta väntetiden för äldre med flera sjukdomar till akuten. Satsningen går ut på att multisjuka snabbt får tillgång till ett geriatriskt team utan remiss. Patienterna ska kunna skickas direkt från den första läkaren på akutmottagningen till ett multiprofessionellt geriatriskt team utan långa väntetider.

Socialstyrelsen rekommenderade nyligen i sin årliga rapport att alla akutmottagningar i landet inför snabbspår för äldre. Arbetssättet har varit mycket framgångsrikt och

bör prövas på övriga akutsjukhus i länet i syfte att undvika långa och skadliga vistelsetider på akuten för de sjuka äldre patienterna. Därför bör landstinget snarast säkerställa att alla akutsjukhus inför någon form av snabbspår för äldre på sina akutmottagningar.

Med anledning av ovanstående yrkas:

att ge hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att införa snabbspår för äldre, likt Silverstigen på Norrtälje sjukhus eller pilotprojektet på Karolinska Huddinge, på samtliga akutmottagningar i länet

Stockholm den 13 februari 2018

Dag Larsson (S)

Jens Sjöström (S)

Hanna Stymne- Bratt (S)

Christina Enocsson Mårtensson (S)

Catarina Carbell (S)